

Spor Yapma ve Yapmama Nedenleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Spor Yapma ve Yapmama Nedenleri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30976>

Öz

Spor Yapma ve Yapmama Nedenleri Ölçeği (SYYNÖ), üniversite öğrencilerinin sportif aktivitelere katılmaya tercihlerini etkileyen temel motivasyon kaynakları ve katılmaya engellerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Ölçek, özellikle bireylerin spor yapma kararlarını etkileyen psikososyal değişkenler üzerine odaklanmaktadır. Bu araç, spor motivasyonunun karmaşık yapısını hem teşvik edici (yapma nedenleri) hem de caydırıcı (yapmama nedenleri) faktörler açısından kapsamlı bir şekilde incelemektedir.

Ölçek, Ö. Gülbahçe tarafından 2011 yılında hazırlanan doktora tezi kapsamında ortaya konulmuştur. Akademik araştırmacılar ve spor psikologları için, genç yetişkin popülasyonun fiziksel aktivite davranışlarını anlamada ve bu davranışları teşvik etmeye yönelik etkili stratejiler geliştirmede önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Spor psikolojisi, motivasyon, spor katılmaya, spor yapmama nedenleri, üniversite öğrencileri, psikososyal değişkenler, fiziksel aktivite.

Yazarlar

Öznur Gülbahçe

Amaç

Spor Yapma ve Yapmama Nedenleri Ölçeği'nin temel amacı, üniversite düzeyindeki öğrencilerin sportif aktivitelere katılma veya katılmama yönündeki tercihlerinin ardında yatan spesifik nedenleri ve psikolojik mekanizmaları ölçmektir. Ölçek, bireyin spora karşı tutumunu, algılanan yetkinliğini, sosyal çevreden aldığı desteği ve karşılaşılan pratik engelleri sistematik olarak değerlendirir.

Ölçek, özellikle yükseköğretim kurumlarında spor katılmaya oranlarının düşük olduğu durumların analiz edilmesinde ve öğrencilerin spora yönlendirilmesi için hedefe yönelik müdahale programlarının tasarlanmasında kullanılmaya üzere tasarlanmıştır. Bu bağlamda, ölçek hem spora katılmaya teşvik eden içsel ve dışsal faktörleri hem de spordan uzaklaştırılan engelleri (zaman kısıtlamaları, maliyet, ilgisizlik vb.) ayrı ayrı ele almaktadır.

Yapı

Ölçek, spor katılmaya dair motivasyonel ve engelleyici faktörleri ölçen çok boyutlu bir yapıya

temsil etmektedir. Ölçülen temel yap?, bireyin spor yapma davran??n? etkileyen psikososyal ve çevresel etkenlerdir. Bu yap?, genellikle iki ana kategoriye ayr?l?r: **Spor Yapma Nedenleri** (Motivasyon Boyutu) ve **Spor Yapmama Nedenleri** (Engel Boyutu).

Spor Yapma Nedenleri: Sa?l?k, fiziksel görünüm, sosyal etkile?im, ba?ar? iste?i ve stres yönetimi gibi pozitif te?vikleri içerir.

Spor Yapmama Nedenleri: Zaman yetersizli?i, ekonomik engeller, tesis eksikli?i, spora kar?? olumsuz tutumlar veya özgüven eksikli?i gibi cayd?r?c? faktörleri kapsar.

Geçerlik

Kaynak metinde ölçe?in geçerlik de?erlerine dair spesifik bir bilgi sunulmam??t?r ("-"). Ancak, ölçe?in bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirme çal??mas? oldu?u göz önüne al?nd??nda, yap? geçerli?i ve kapsam geçerli?i çal??malar?n?n tez içerisinde detayl? olarak raporlanm?? olmas? beklenmektedir.

Genellikle bu tür geli?tirme çal??malar?nda, yap? geçerli?ini sa?lamak amacıyla uzman görü?leri al?nm??, madde analizleri yap?lm?? ve istatistiksel yöntemler (örne?in Faktör Analizi) kullan?larak ölçe?in teorik yap?y? ne ölçüde temsil etti?i incelenmi?tir.

Güvenirlik

Kaynak metinde ölçe?in güvenilirlik de?erlerine dair spesifik bir bilgi sunulmam??t?r ("-"). Güvenirlik çal??malar?n?n, ölçe?in tutarlıl??n? ve kararlıl??n? test etmek amacıyla doktora tezi içeri?inde yer ald??? varsay?lmaktad?r.

Tipik bir geli?tirme çal??mas?nda, iç tutarlıl?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanarak ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar iyi ölçtü?ü de?erlendirilmi?tir. Ayr?ca, test-tekrar test güvenilirli?i gibi yöntemler de ölçe?in zaman içindeki kararlıl??n? incelemek için kullan?lm?? olabilir.

Faktör Analizi

Bu ölçe?in ad?ndan da anla??laca?? üzere, ölçek yap?s?n?n temel motivasyonlar? ve engelleri ay?ran birden fazla faktörden olu?mas? güçlü bir ihtimaldir. Ölçek geli?tirme sürecinde, **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** kullan?larak ölçe?in temel boyutlar? belirlenmi? ve bu boyutlar?n teorik çerçeveye uygunlu?u incelenmi?tir.

Beklenen faktör yap?s?, "Spor Yapma" faktörlerini (örne?in, Sosyal Motivasyon, Sa?l?k Motivasyonu) "Spor Yapmama" faktörlerinden (örne?in, Zaman Engeli, Maliyet Engeli) ay?rarak, iki farkl? ancak ili?kili psikolojik fenomeni ölçmektedir.

Araç

Test Type: Geliştirme Ölçeği (Development Scale)

Format: Yüksek ihtimalle Likert Tipi Derecelendirme (Özgün kaynakta belirtilmemiştir, ancak psikometrik ölçek standartlarına göre çökürm yapılmıştır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Üniversite Öğrencileri

Age Group: Genç Yetkinler (Yaklaşık 18-25 ya?)

Population Details: Atatürk Üniversitesi öğrencileri üzerinde geliştirilmiştir.

Test Methodology: Öz Bildirim Anket Formu

Anahtar Kelimeler

Faktör analizi, spor katılım engelleri, ölçek geliştirme, üniversite sporu, sportif tercihler, davranışsal analiz.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Tez Kaynağı).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2011

Şinler ve Ücret: Ölçek, doktora tezi kapsamında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi aracılığıyla kamuya açık bir akademik çalışmada olarak sunulmuştur. Kullanım izinleri için yazar Öznur Gülbahçe ve Atatürk Üniversitesi ile iletişime geçilmesi önerilir. Ticari kullanım için telif hakkı koşulları geçerli olabilir.

Kaynaklar

Gülbahçe, Ö. (2011). **Üniversite öğrencilerinin sportif aktivitelerde bulunma tercihlerinin**

baz? psiko-sosyal de?i?kenler aç?s?ndan incelenmesi (Doktora tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Tez Merkezi Ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: spor-yapma-ve-yapmama-nedenleri-olcegi-toad.pdf

Spor Yapma ve Yapmama Nedenleri Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte bulunmamaktadır. Maddeler, referans verilen doktora tezinin (Gülbahçe, 2011) ekler bölümünde yer almaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM